

<https://doi.org/10.15407/socium2021.02.214>
УДК 303.62-0.53(477)

Creative Commons Attribution 4.0 International

Нестеренко Є.О., координатор проєкту U-Report, ГО “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка”, вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна, email: nyevheniya@gmail.com, ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3893-7937>,

Людоговська К.В., асистент проєкту U-Report, ГО “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка”, вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна, email: karina.lyudogovska@knu.ua, ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-7250-7650>

ДАЙДЖЕСТ ОПИТУВАНЬ U-REPORT: II КВАРТАЛ 2021 Р. (СТАЖУВАННЯ ТА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ, ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ, СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА МЕДІАГРАМОТНІСТЬ)

Показано результати опитувань інноваційного молодіжного проєкту U-Report за квітень – червень 2021 р.: стажування та працевлаштування молоді, використання молоддю інструментів електронної демократії, проведення часу в соціальних мережах, медіаграмотність.

Ключові слова: інноваційні методи опитування, U-Report, думка молоді, стажування, працевлаштування, електронна демократія, соціальні мережі.

Nesterenko Ye.O., U-Report project coordinator, NGO “Ukrainian Institute for Social Research after Olexander Yaremenko”, 26, Panasa Myrnoho Str., Kyiv, 01011, Ukraine, email: nyevheniya@gmail.com, ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3893-7937>,

Liudohovska K.V., U-Report project assistant, NGO “Ukrainian Institute for Social Research after Olexander Yaremenko”, 26, Panasa Myrnoho Str., Kyiv, 01011, Ukraine, email: karina.lyudogovska@knu.ua, ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-7250-7650>

DIGEST OF U-REPORT SURVEYS: 2ND QUARTER OF 2021 (INTERNSHIPS AND EMPLOYMENT, ELECTRONIC DEMOCRACY, SOCIAL MEDIA AND MEDIA LITERACY)

The paper presents the results of surveys of the innovative youth project U-Report for April – June 2021: internships and employment of young people, the use of e-democracy tools by young people, spending time on social media, media literacy.

Keywords: innovative survey methods, U-Report, youth opinion, internship, employment, e-democracy, social media.

Громадська організація “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка” спільно з Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні реалізовує глобальний молодіжний проєкт U-Report (“Ю-Репорт”)¹.

¹ Приєднатися до U-Report можна за допомогою Telegram/Facebook/Viber, написавши “СТАРТ” на бот/сторінку UReportUkraine/U-Report Ukraine. Інформацію про проєкт і результати досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in

Проект U-Report – інтерактивний інструмент для проведення щотижневих актуальних опитувань серед підлітків і молоді через Facebook Messenger, Telegram, Viber. Результати опитувань використовуються у діяльності урядових установ, громадських об'єднань і міжнародних організацій.

Сьогодні U-Report реалізовується у 89 країнах світу та налічує понад 15 млн учасників.

В Україні кількість U-репортерів становить більше ніж 100 900 і постійно зростає. За 5 років існування проекту команда U-Report запустила понад 250 опитувань на актуальні теми для молоді та провела більше ніж 400 презентацій і тренінгів по всій Україні.

U-Report – простий спосіб молоді донести свою думку до осіб, які приймають рішення. У попередніх публікаціях можна ознайомитися з думкою молоді щодо здоров'язберігаючих технологій в освіті [1], креативного потенціалу молоді [2] та навчання й роботи під час пандемії [3]. У цій публікації знайомимо читачів з новими результатами опитувань U-репортерів.

Опитування “Стажування та працевлаштування молоді”. Опитування проводилося 21–25 травня 2021 р. в партнерстві з ГО “Львівський молодіжний клуб”. У ньому взяли участь 3312 U-репортерів віком 18–25 років. Результати опитування застосовувалися для аналізу поточної ситуації та використано під час проведення форуму стажування й працевлаштування молоді “С Контакт!”, зокрема під час панельної дискусії з представниками бізнесу та влади.

Понад половину (50,8%) опитаних віком 18–25 років мали досвід стажування, не мали такого досвіду – 49,2% (N = 3271). Чим старшими є респонденти, тим частіше вони відповідають, що мали досвід стажування: 18–19 років – 34,4%, 20–21 рік – 49%, 22–23 роки – 57,4%, 24–25 років – 58,9%.

Серед респондентів, які ствердно відповіли на це запитання, 37,2% U-репортерів потрапили на стажування в результаті проходження практики під час навчання (це були компанії, дружні до університету, факультету); цілеспрямовано просилися на стажування в омріяній компанії – 27%; потрапили на стажування завдяки батькам, друзям, знайомим – 16,6%; через сезонні програми стажувань у компаніях – 8,1%; через ярмарки вакансій, можливостей для молоді – 8%; іншими способами – 5,5% (рис. 1).

Серед U-репортерів, які не мали досвіду стажування, переважна більшість молоді (70%) зазначила, що мають потребу в цьому, 30% – не мають такої потреби (N = 1588).

Чим молодшими є респонденти, тим частіше вони зазначають, що мають потребу в стажуванні: 18–19 років – 77,8%, 20–21 рік – 74,2%, 22–23 роки – 62,8%, 24–25 років – 62%.

Основними причинами, які зупиняють молодих людей від проходження стажування, є: незнання, як потрапити на стажування (32,9%), неможливість поєднати стажування з навчанням (20,2%), небажання безоплатно працювати (18,8%), незнання, в яких компаніях можна стажуватися (16,5%), те, що в омріяній компанії/сфері немає можливості стажуватися (7,2%), думка, що на хороше стажування можна потрапити лише через зв'язки (6,5%), інше (5,1%) (рис. 2).

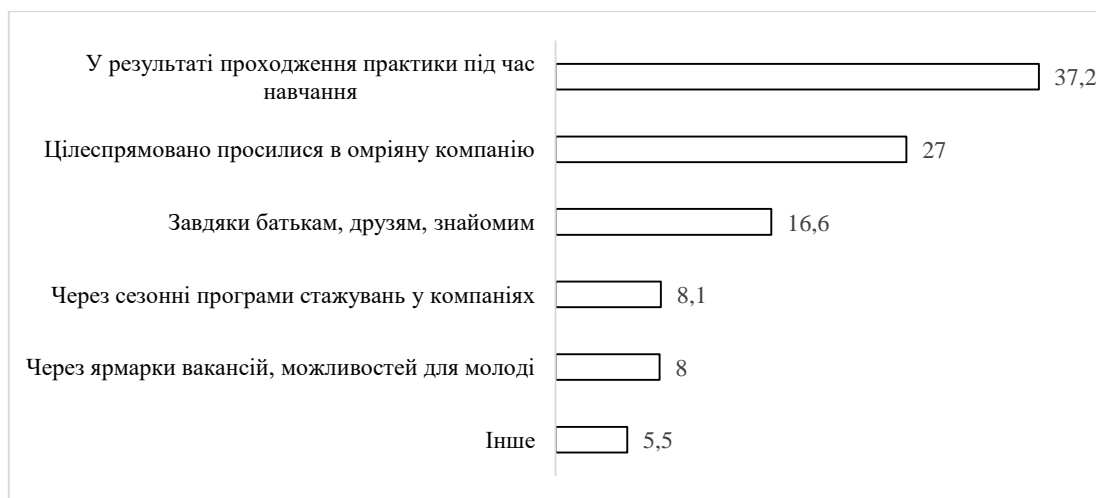

Рис. 1. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Як Ви потрапили на стажування?” N = 1606, %

Рис. 2. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Що Вас зупиняє від проходження стажування?”, N = 1533, %

Чим молодшою є опитана молодь, тим частіше вона відповідає, що не знає, як потрапити на стажування (18–19 років – 39,7%, 20–21 рік – 32,4%, 22–23 роки – 29,6%, 24–25 років – 28,2%), або що не може поєднати стажування з навчанням (18–19 років – 32,2%, 20–21 рік – 24,8%, 22–23 роки – 11,3%, 24–25 років – 7,8%). Чим старшою є вікова група, тим частіше респонденти зазначають, що не хочуть працювати

безоплатно: 18–19 років – 11,4%, 20–21 рік – 14,8%, 22–23 роки – 23,2%, 24–25 років – 29,6%.

За макрорегіонами, розподіл відповідей молоді про незнання, як потрапити на стажування, є таким: Північ – 36,1%, Центр – 35,7%, Схід – 33,7%, Захід – 33,1%, Київ – 29,9%, Південь – 24,7%. Відповіді U-репортерів, які назвали причиною небажання безоплатно працювати, розподілилися таким чином: Київ – 27%, Південь – 23,5%, Схід – 18,1%, Північ – 17,2%, Захід – 16,4%, Центр – 13%.

Більша частка U-репортерів (74,4%) мають досвід роботи; не мають – 25,6% (N = 3123). Відповідно, чим старшими є респонденти, тим частіше вони про це зазначають: 18–19 років – 47,9%, 20–21 рік – 71,1%, 22–23 роки – 83,8%, 24–25 років – 89,8%.

Респондентам, які мають досвід роботи, найчастіше доводилося працювати на таких умовах: офіційне працевлаштування – 58,6%, неофіційне працевлаштування – 36,8%, фріланс – 11,3%, самозайнятість (ФОП) – 10,7%, інше – 0,4% (рис. 3).

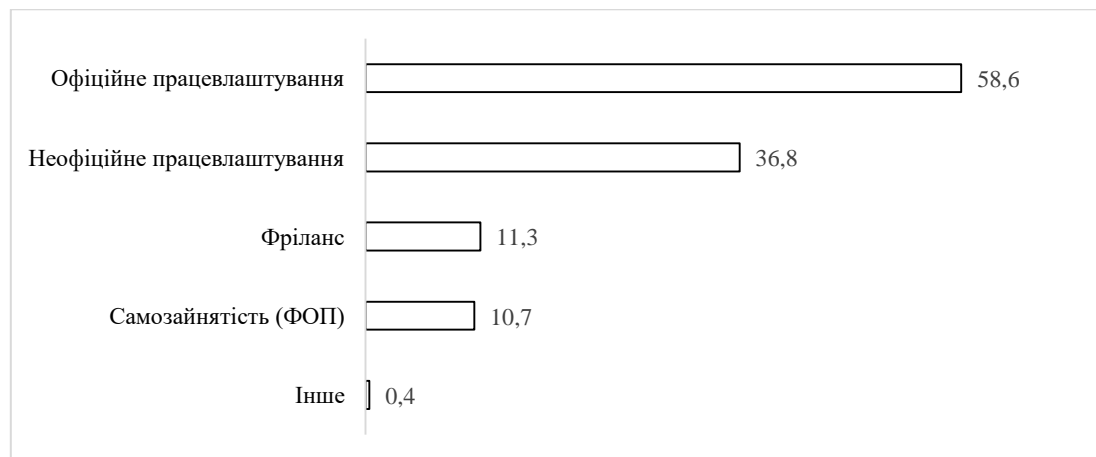

Рис. 3. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “На яких умовах Вам доводилося працювати?”, N = 2307, %

Чим старшими є U-репортери, тим частіше вони зазначають, що були офіційно працевлаштовані (18–19 років – 37,8%, 20–21 рік – 51%, 22–23 роки – 62,9%, 24–25 років – 70,8%), а чим молодшими – що їм доводилося працювати за неофіційним працевлаштуванням (18–19 років – 50,2%, 20–21 рік – 43%, 22–23 роки – 33%, 24–25 років – 28,9%).

Серед жінок більше, ніж серед чоловіків, зазначили, що в них було офіційне працевлаштування (60,9% vs 51,7%), а серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, – що вони були самозайнятими (ФОП) (15,4% vs 9,2%).

Отже, 50,8% опитаних віком 18–25 років мали досвід стажування. Серед них 37,2% U-репортерів потрапили на стажування в результаті проходження практики під час навчання; цілеспрямовано просилися на стажування в омріяну компанію – 27%.

Серед респондентів, які не мали досвіду стажування, 70% зазначили, що мають потребу в цьому. Головними причинами, які зупиняють молодих людей від проходження стажування, є незнання, як потрапити на стажування (32,9%), неможливість поєднувати стажування з навчанням (20,2%), небажання безоплатно працювати (18,8%). Мають досвід роботи 74,4% U-репортерів, і найчастіше їм доводилося працювати на таких умовах: офіційне працевлаштування – 58,6%, неофіційне працевлаштування – 36,8%, фріланс – 11,3%, самозайнятість (ФОП) – 10,7%.

Опитування “Електронна демократія”. Опитування проводилося 16–24 червня 2021 р. спільно з Міністерством цифрової трансформації України. У ньому взяли участь 4521 U-репортер віком 18–34 роки. За результатами опитування щодо інструментів електронної участі буде вивчено потребу молоді в їх залученні до формування політики органами влади.

Серед U-репортерів 45,8% користувалися інструментами електронної демократії, щоб впливати на ухвалення рішень органами влади; не користувалися – 54,2% (N = 4521).

Чим старшими є респонденти, тим частіше вони зазначають, що користувалися такими інструментами: 18–20 років – 39,4%, 21–22 роки – 44,2%, 23–24 роки – 46%, 25–27 років – 47,2%, 28–34 роки – 53,1%.

Серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, ствердно відповідали на це запитання (49,5% vs 44,6%).

Серед респондентів, які застосовували інструменти електронної демократії, щоб впливати на ухвалення рішень органами влади, найчастіше обирали: електронні петиції – 76,4%, голосування за проекти громадського бюджету – 34,5%, звернення та запити – 14,4%, голосування за членів громадських рад при органах виконавчої влади – 5,9%, публічні онлайн-консультації – 3,5%, інше – 0,4% (рис. 4).

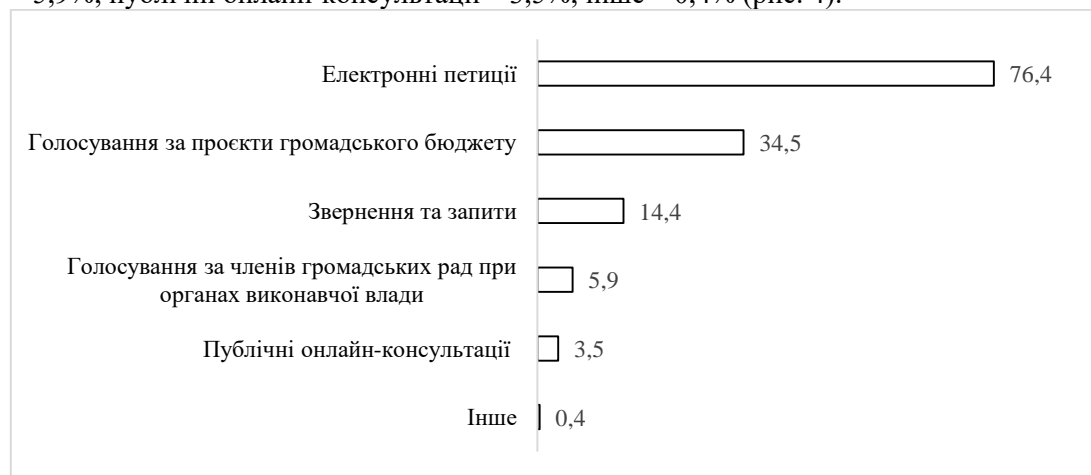

Рис. 4. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Якими саме інструментами електронної демократії Вам доводилося користуватися?”, N = 2000, %

За макрорегіонами, розподіл молоді, яка використовувала електронні петиції, є таким: Схід – 81,7%, м. Київ – 78,5%, Північ – 76,9%, Захід – 74,2%, Південь – 71,6%, Центр – 70,7%. Частка респондентів, які голосували за проекти громадського бюджету, за макрорегіонами є такою: м. Київ – 39,3%, Захід – 37,2%, Центр – 35,7%, Південь – 33,9%, Схід – 29,8%, Північ – 27,3%.

За оцінюванням U-репортерів, середній рівень задоволеності сервісом, яким вони скористалися, становить 3,6, за шкалою від 1 до 5, де 1 – зовсім не задоволений(а), а 5 – повністю задоволений(а) (N = 1961).

Переважній більшості респондентів (64%) було б цікаво користуватися інструментами е-демократії на онлайн-платформі “ВзаємоДія”, яку розробляє Міністерство цифрової трансформації України (єдина національна платформа взаємодії органів виконавчої влади з громадянами та інститутами громадянського суспільства). Нецікаво – 7%, важко відповісти – 29% (N = 4102). Серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, ствердно відповідали на це запитання (70% vs 61,9%).

За макрорегіонами, частка молодих людей, яким було б цікаво користуватися онлайн-платформою “ВзаємоДія”, є такою: Південь – 73,5%, Північ – 67,5%, м. Київ – 64,8%, Схід – 63,4%, Захід – 62,4%, Центр – 59,5%.

Більше ніж половина опитаної молоді (63,5%) згодна з твердженням, що онлайн-платформа “ВзаємоДія” допоможе зробити процес ухвалення урядових рішень прозорим, зменшуючи можливості для корупції: згодні – 18,4%, скоріше, згодні – 45,1%. Скоріше, не згодні з цим твердженням 12,8%, не згодні – 4,6%, важко відповісти – 19,2% (рис. 5).

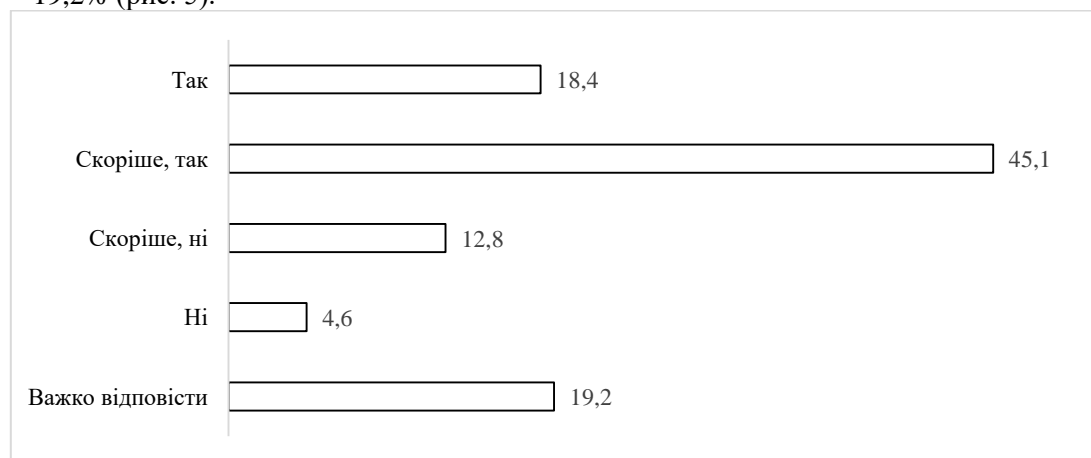

Рис. 5. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Чи згодні Ви з твердженням, що онлайн-платформа “ВзаємоДія” допоможе зробити процес ухвалення урядових рішень прозорим, зменшуючи можливості для корупції?”, N = 3956, %

Отже, 45,8% опитаних U-репортерів користувалися інструментами електронної демократії, щоб впливати на ухвалення рішень органами влади. Серед них найчастіше

обирали такі інструменти: електронні петиції – 76,4%, голосування за проекти громадського бюджету – 34,5%. За оцінюванням U-репортерів, середній рівень задоволеності сервісом, яким вони скористалися – 3,6, за шкалою від 1 до 5, де 1 – зовсім не задоволений(а), а 5 – повністю задоволений(а). Серед респондентів 64% було б цікаво користуватися інструментами е-демократії на онлайн-платформі “Взаємодія”, яку розробляє Міністерство цифрової трансформації України; 63,5% опитаної молоді згодна з твердженням, що ця онлайн-платформа допоможе зробити процес ухвалення урядових рішень прозорим, зменшуючи можливості для корупції.

Опитування “Соціальні мережі та медіаграмотність”. Опитування проводилося 24–30 червня 2021 р. спільно з Міністерством культури та інформаційної політики України. У ньому взяли участь 5869 U-репортерів віком 14–34 роки. Результати опитування будуть використані для впровадження Всеукраїнського проекту з медіаграмотності, адаптації меседжів проекту для молодшої аудиторії та розробки інформаційних кампаній для неї.

На запитання: “Скільки часу на добу Ви проводите в соціальних мережах?” отримали такі відповіді респондентів: взагалі не заходять у соцмережі – 2,1%; до двох годин – 31,2%; від двох до п’яти годин – 44,4%; від п’яти до восьми годин – 15,9%; понад вісім годин – 6,2%; важко відповісти – 0,2% (рис. 6).

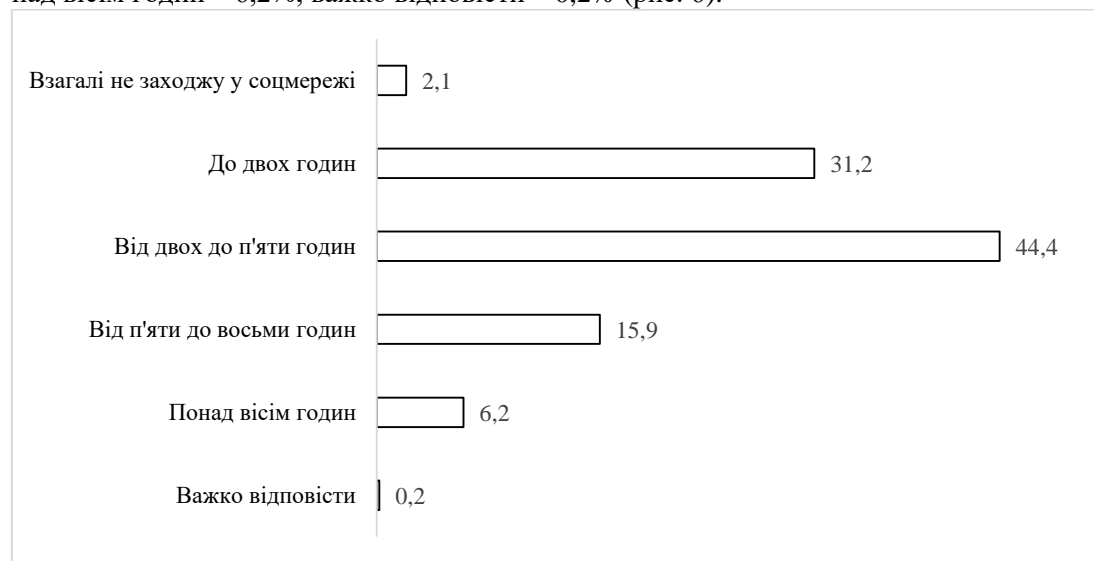

Рис. 6. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Скільки часу на добу Ви проводите в соціальних мережах?”, N = 5869, %

За віковим розподілом, чим молодшими є U-репортери, тим частіше вони зазначають, що проводять у соціальних мережах від п’яти до восьми годин: 14–17 років – 24,9%, 18–19 років – 24%, 20–24 роки – 16,2%, 25–34 роки – 10%. Чим старшими є респонденти, тим частіше вони вказують, що витрачають на соцмережі до двох годин

на день: 14–17 років – 20,4%, 18–19 років – 21,9%, 20–24 роки – 29,7%, 25–34 роки – 39,4%.

Серед чоловіків більше, ніж серед жінок, відповіли, що проводять у соціальних мережах до двох годин на день (40,5% vs 28,5%), або взагалі не заходять у соцмережі (4,4% vs 1,5%). Серед жінок частіше, ніж серед чоловіків, зазначають, що витрачають на соціальні мережі від двох до п'яти годин на день (45,9% vs 39,3%), від п'яти до восьми годин (17,4% vs 11,1%) чи понад вісім годин (6,7% vs 4,3%).

Серед респондентів, які користуються соцмережами, найбільше часу молодь проводить в Instagram – 54,7%, Telegram – 25,4%, Facebook – 15,6% та в TikTok – 10,8%, інше – 5,2% (рис. 7).

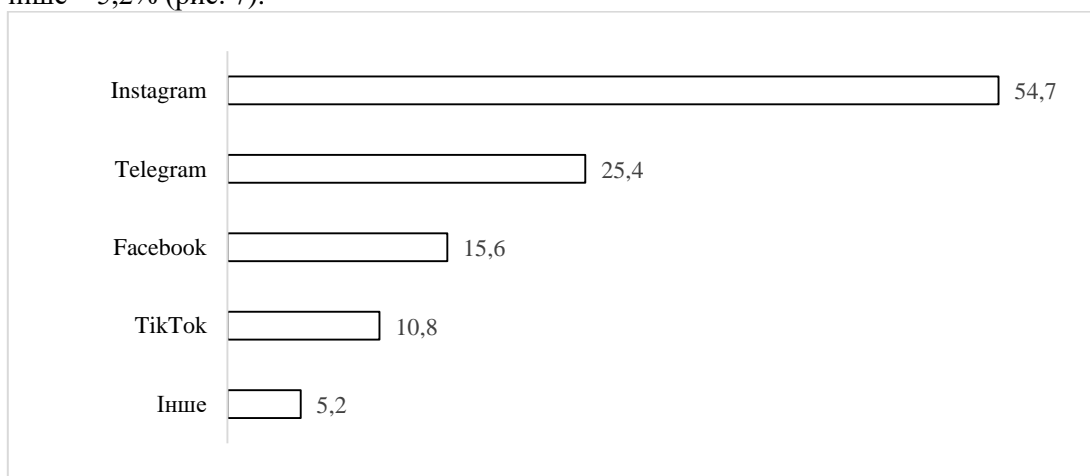

Рис. 7. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Де Ви проводите найбільше часу?”, N = 5637, %

Серед 14–17-річних, частка респондентів за соцмережами є такою: Instagram – 47,3%, TikTok – 26,8%, Telegram – 26,5%, Facebook – 2,9%. Серед 18–19-річних розподіл є таким: Instagram – 50,6%, Telegram – 33,3%, TikTok – 17,5%, Facebook – 3,3%. Серед 20–24-річних відповідно: Instagram – 60,3%, Telegram – 28,5%, Facebook – 9,7%, TikTok – 8,8%. Серед 25–34-річних: Instagram – 51,73%, Facebook – 30,8%, Telegram – 18,7%, TikTok – 5,7%.

Серед жінок частіше, ніж серед чоловіків, відповіли, що вони проводять найбільше часу в Instagram (59,5% vs 37,4%) та TikTok (12,1% vs 6,2%). А серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, зазначили Telegram (37,6% vs 22%) та Facebook (21,9% vs 13,8%).

Щодо тем, які найбільше привертають увагу молоді у соціальних мережах/медіа, відповіді розподілилися таким чином: розважальний контент – 34,4%, апдейти від друзів – 32,4%, новини про країну та світ – 25,5%, навчальні відео та тексти – 21,1%, мотиваційний контент – 16,6%, шопінг – 5,8%, інше – 2,5%, важко відповісти – 0,2% (рис. 8).

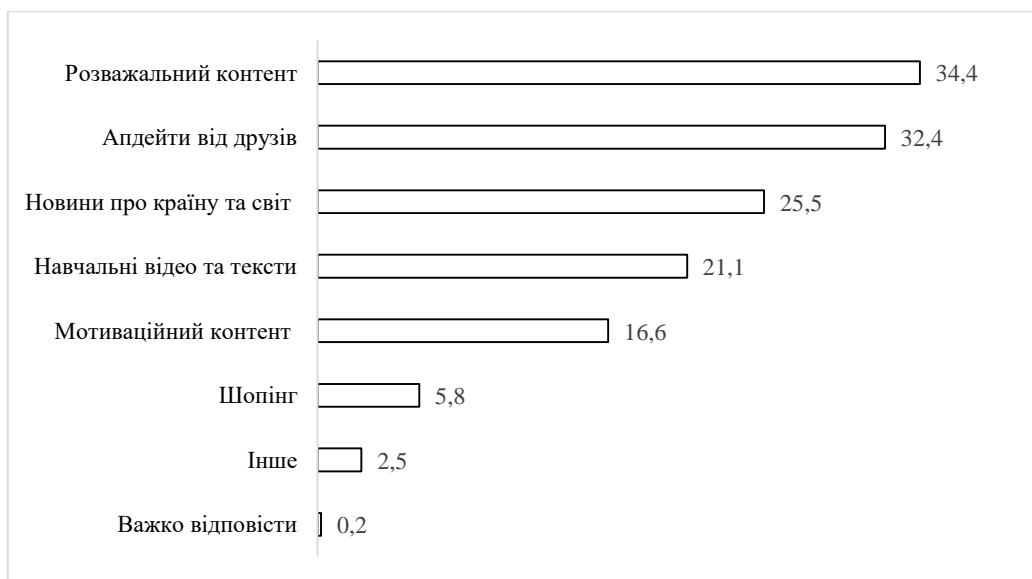

Рис. 8. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Які теми найбільше привертають Вашу увагу в медіа/соціальних мережах?”, N = 5546, %

Серед чоловіків значно частіше, ніж серед жінок, зазначили, що їхню увагу привертають новини про країну та світ (38,4% vs 21,9%). Серед жінок частіше, ніж серед чоловіків, вказали, що частіше звертають увагу на розважальний контент (35,3% vs 31,4%), апдейти від друзів (34,1% vs 26,2%) та мотиваційний контент (18,7% vs 9,1%).

На запитання про те, чиї сторінки/контент найбільше мотивують і надихають, U-репортери обирали такі варіанти: улюблені блогери – 38,4%, друзі, батьки, родичі – 24,5%, успішні бізнесмени – 14,3%, волонтери – 11,9%, селебриті – 11,1%, політики – 4%, відомі ведучі – 3,9%, інші – 5,6%, важко відповісти – 2,7% (рис. 9).

За віком, розподіл респондентів, яких найбільше мотивують улюблені блогери, є таким: 14–17 років – 41,1%, 18–19 років – 44,1%, 20–24 роки – 40,8%, 25–34 роки – 32,6%. Чим старшими є респонденти, тим частіше вони зазначають, що їх мотивують та надихають друзі, батьки, родичі: 14–17 років – 16,7%, 18–19 років – 20,7%, 20–24 роки – 24,6%, 25–34 роки – 28,3%.

Понад половину U-репортерів (60,4%) відповіли, що протягом останніх трьох місяців вони цікавилися темою маніпуляцій у ЗМІ чи неправдивого висвітлення новин/фейків. Не цікавилися цим – 39,6% (N = 5397). Серед чоловіків значно частіше, ніж серед жінок, ствердно відповіли на це запитання (68,5% vs 58,1%).

Переважна більшість опитаної молоді (73,6%) зазначила, що хотіла б дивитися/слухати програми чи блоги, які роз’яснюють вплив інформаційних маніпуляцій і дезінформації на прийняття рішень; не цікавляться цією темою 26,4% (N = 5334).

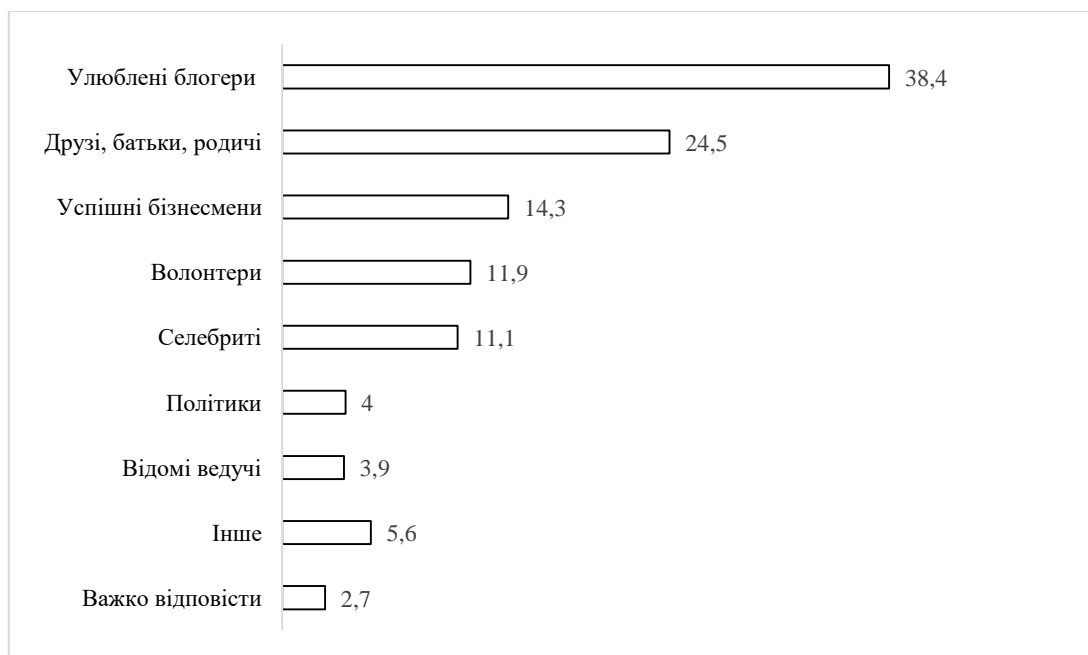

Рис. 9. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Чиї сторінки/контент Вас найбільше мотивують і надихають?”, N = 5435, %

Отже, 31,2% U-репортерів зазначили, що проводять до двох годин на день у соціальних мережах, від двох до п’яти годин – 44,4%, від п’яти до восьми годин – 15,9%. Серед респондентів, які користуються соцмережами, найбільше часу проводять в Instagram – 54,7%, Telegram – 25,4%, Facebook – 15,6% та TikTok – 10,8%. Теми, які найбільше привертають увагу молоді у соціальних мережах/медіа є такими: розважальний контент – 34,4%, апдейти від друзів – 32,4%, новини про країну та світ – 25,5%, навчальні відео та тексти – 21,1%, мотиваційний контент – 16,6%, шопінг – 5,8%. Серед U-репортерів 38,4% найбільше мотивують і надихають улюблені блогери; друзі, батьки, родичі – 24,5%; успішні бізнесмени – 14,3%. Протягом останніх трьох місяців 60,4% респондентів цікавилися темою маніпуляцій у ЗМІ чи неправдивого висвітлення новин/фейків. Хотіли б дивитися/слухати програми чи блоги, які роз’яснюють вплив інформаційних маніпуляцій та дезінформації на прийняття рішень, 73,6% опитаної молоді.

Більше інформації про проєкт U-Report і результати інших досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in. Якщо Ви маєте пропозиції щодо опитувань чи пріоритетних тем, які стосуються діяльності Вашої організації та з приводу яких U-Report може провести діалог з великою кількістю молодих людей України, будь ласка, звертайтеся за телефонами +38(063) 456-36-20 (Євгенія Нестеренко), +38(093) 156-10-13 (Світозар Ніцполь), або через email: ureport.ukraine@gmail.com.

Список використаних джерел

1. Нестеренко Є.О., Людоговська К.В. Дайджест опитувань U-Report: I квартал 2021 р. (ставлення молоді до літніх людей, здоров'язберігаючі технології в освіті, підприємництво). *Український соціум*. 2021. № 1 (76). С. 114–124. <https://doi.org/10.15407/socium2021.01.114>
2. Нестеренко Є.О., Людоговська К.В. Дайджест опитувань U-Report: IV квартал 2020 р. (кар'єрний розвиток молоді, креативний потенціал молоді, здоровий спосіб життя). *Український соціум*. 2020. № 4 (75). С. 156–166. <https://doi.org/10.15407/socium2020.04.156>
3. Нестеренко Є.О., Людоговська К.В. Дайджест опитувань U-Report: III квартал 2020 р. (турбота молоді про здоров'я, дистанційне навчання та робота під час пандемії, волонтерство під час карантину, участь молоді у місцевих виборах). *Український соціум*. 2020. № 3 (74). С. 157–170. <https://doi.org/10.15407/socium2020.03.157>

Отримано 07.06.21 та оновлено 05.07.21

References

1. Nesterenko Ye.O., Liudohovska K.V. (2021). Digest of U-Report surveys: 1st quarter of 2021 (attitude of young people to elderly people, health-saving technologies in education, entrepreneurship). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 1 (76), 114-124. <https://doi.org/10.15407/socium2021.01.114> [in Ukrainian]
2. Nesterenko Ye.O., Liudohovska K.V. (2020). Digest of U-Report surveys: 4th quarter of 2020 (youth career development, creative potential of youth, healthy lifestyle). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 4 (75), 156-166. <https://doi.org/10.15407/socium2020.04.156> [in Ukrainian]
3. Nesterenko Ye.O., Liudohovska K.V. (2020). Digest of U-Report surveys: 3rd quarter of 2020 (youth health concerns, distance learning, and work during pandemic, volunteering during quarantine, youth participation in local elections). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 3 (74), 157-170. <https://doi.org/10.15407/socium2020.03.157> [in Ukrainian]

Received on 07.06.21 and updated on 05.07.21